

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/61
Karar Sayısı : 2014/3
Karar Günü : 16.1.2014
R.G. Tarih-Sayı : 29.05.2014-29014

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Eskişehir 4. Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 10.7.1953 günlü, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 15. maddesinin, 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 158. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Sanık hakkında bıçak veya diğer aletleri izinsiz olarak taşıma suçundan açılan kamu davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 15. maddesi şöyledir:

“Madde 15- (Değişik: 12/6/1979 - 2249/10 md.)

(Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/158 md.) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak 4 üncü maddede yazılı olan bıçak veya diğer aletleri veya benzerlerini satanlar, satmaya aracılık edenler, satın alanlar, taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunur.

Bu madde kapsamına giren bıçak veya diğer aletlerin veya benzerlerinin sayı veya nitelik bakımından vahim olması halinde yukarıdaki fıkraya göre hükmolunacak cezalar yarıdan bir katına kadar artırılır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesine göre yapımına izin verilen bıçakları veya diğer aletleri veya benzerlerini kullanma amacı dışında satanlar, satmaya aracılık edenler, satın alanlar, taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında birinci fıkradaki; o bıçak veya diğer aletlerin veya benzerlerinin sayı ve nitelik bakımından vahim olması halinde de ikinci fıkradaki cezalar hükmolunur.

(Ek fıkra: 23/1/2008-5728/158 md.) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı olan yivli ve yivsiz silahlarla bıçak ve diğer aletleri, hal ve şartlara göre sırf saldırıda kullanmak amacıyla taşıyanlar, üç aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İttüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 6.6.2013 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mustafa ÇAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kural kapsamında olan bıçakların rahatlıkla satılabildiği, bu bıçakların taşınmasının suç olduğunun bilinmediği, evrensel hukuk kuralları gereğince suç ve cezaların orantılı olması gerekirken bu eylem için öngörülen ceza ile kasten yaralama suçu için öngörülen ceza miktarında orantısızlık bulunduğu, itiraz konusu kuralın kapsadığı silahlar bakımından yeteri kadar denetimin yapılmadığı, kanunu bilmemek mazeret sayılmaz ilkesine dayanılarak bu suçun faillerinin itiraz konusu kural uyarınca alt sınırı altı aydan başlayan hapis cezası cezalandırılmasının adil olmadığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 1. maddesinde, ateşli silahlarla mermilerinin ve bıçaklarla salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletlerin memlekete sokulması, yapılması, satılması, satın alınması, taşınması veya bulundurulmasının bu Kanun hükümlerine tabi olduğu hüküm altına alınmış; 15. maddesinin itiraz konusu (1) numaralı fıkrasında ise bu Kanun hükümlerine aykırı olarak 4. maddede yazılı olan bıçak veya diğer aletleri veya benzerlerini satanlar, satmaya aracılık edenler, satın alanlar, taşıyanlar veya bulunduranlar hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmi beş günden az olmamak üzere adli para cezasına hükmolunacağı kurala bağlanmıştır.

Kanun'un 4. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında da “*Ülke içinde kama, hançer, saldırma, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç, kasatura, süngü, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, topuz, topuzlu kamçı, boğma teli veya zinciri, muşta ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletlerin yapımı yasaktır. Bunlardan bir sanat veya mesleğin icrası için kullanılması zorunlu bulunanların yapımına İçişleri Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikte belirlenen kurallara göre izin verilir.*” denilmiştir. Maddede geçen “*saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletler*” ibaresiyle kastedilen ateşli silahlar, mermiler ve bıçaklar dışında saldırı ve savunma için yapılmış diğer aletlerdir. Buna göre, ev gereçlerinden olmayan, tababet, sanayi, tarım, spor için kullanılmayan, bir meslek ve sanatın icrası için gerekli olmayan salt saldırı ve savunmada kullanılmak amacıyla özel olarak imal edilmiş kesici, delici ve bereleyici aletler itiraz konusu kural kapsamında kalmaktadır. Öte yandan 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun hükümlerine tabi olan av bıçaklarının

da yapılması, satılması, satın alınması, bulundurulması ve taşınması eylemleri de itiraz konusu kuralda düzenlenen suç oluşturmamaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinde, ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler bakımından ise kanun koyucu, Anayasa'nın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayıldıkları takdirde hangi çeşit ve ölçüde ceza yaptırımları veya ceza yaptırımına seçenek yaptırımlarla karşılanacağı, hangi hâl ve hareketlerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği gibi konularda takdir yetkisine sahiptir. Kanun koyucu bu takdir yetkisini kullanırken diğer bir ifade ile herhangi bir konuda düzenleme yaparken kişi yararı kadar kamu yararını da göz önünde bulundurmaya zorundadır. Dolayısıyla kanun koyucu, kimi suçların niteliğini, işlenme biçimini, toplum için verdiği zararı da gözetererek değişik cezalar verilmesini öngörebilir.

İtiraz konusu kuralla, toplumun, bulundurulması ve taşınması yasak olan silahlardan arındırılması, ülkede barış ve huzurun sağlanması amacıyla Kanun'un 4. maddesinde sayılan aletler ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletlerin satılması, satılmasına aracılık edilmesi, satın alınması, taşınması veya bulundurulması eylemlerinin yaptırıma bağlanmasının kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kaldığı açıktır. Bununla birlikte suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının saptanmasında benzer bir suç için konulmuş ceza ile yapılacak bir kıyaslamadan değil, o suçun yarattığı etkinin ve sonuçlarının dikkate alınması gerekir. Bu yönüyle de kanun koyucu, silahın toplum üzerindeki tehlikesini ve silahla işlenen suçların artışını dikkate alarak itiraz konusu kuralda düzenlenen suç için altı aydan bir yıla kadar hapis ve yirmi beş günden az olmamak üzere adli para cezasına hükümlenmesini benimsemiştir. Dolayısıyla kanun koyucunun, takdir yetkisine dayanarak ve eylemin meydana getireceği neticeleri de dikkate alarak düzenlediği kuralda hukuk devleti ilkesi ile çelişen bir yön bulunmamaktadır.

Diğer taraftan başvuru kararında kuralda sayılan eylemlerin suç olduğunun bilinmediği ileri sürülmüşse de kişinin işlediği fiilden dolayı kusurlu ve sorumlu tutulabilmesi için, bu fiilin haksızlık oluşturduğunu bilmesinin yeterli olması, kişinin, işlediği fiilin haksızlık oluşturduğunu bilmesine rağmen, bunun kanunda suç olarak tanımlandığını bilmemesinin bir öneminin bulunmaması karşısında kuralda yer alan eylemler nedeniyle kişilerin sorumlu tutulamayacağından bahsetmek mümkün değildir. Başka bir anlatımla kişinin işlediği fiilin hukuken kabul görmez bir davranış olduğunun bilincinde olması ceza hukuku bakımından sorumluluk için yeterlidir. Bu bağlamda kanun koyucu tarafından haksızlık oluşturduğu kabul gören Kanun'un 4. maddesinde sayılan aletler ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletlerin satılması, satılmaya aracılık edilmesi, satın alınması, taşınması veya bulundurulması eylemlerinin kuralla yaptırıma bağlanmasının ceza hukukunun temel kurallarına ve hukuk devleti ilkesine aykırılığından söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Esas Sayısı : 2013/61
Karar Sayısı : 2014/3

VI- SONUÇ

10.7.1953 günlü, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 15. maddesinin, 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 158. maddesiyle değiştirilen birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 16.1.2014 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Başkanvekili

Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Esas Sayısı : 2013/61
Karar Sayısı : 2014/3

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ